

~~AGELUISTERD~~ DOOR:

hans schraven

SPREKERS:

- JH [Johanna Hendriks-Dijsselbloem] Helenehaven,
echtgenote van spreker 2. In het jaar 1886 te Someren
geboren. Sedert ± 1910 te Helenaveen. Vrijwel ééntalig,
slecht gebit. Echtgenoot: zie spreker 2. Vader en alle
grootouders uit Someren en omgeving geboortig. Moeder
te Vlierden (gemeente Deurne) geboren.
- HH [Hendrikus Hendriks] Helenaveen. In het
jaar 1878 te Neerkant (gemeente Deurne) geboren. Sedert
± 1919 te Helenaveen woonachtig. Beroep: agrariër. Vrijwel
ééntalig. Tandeloze mond. Echtgenote: zie spreker 1. Vader
geboren te Neerkant. Moeder geboren te Helden (L) Groot-
ouders niet beschreven.
- W [Jan Wijnen] Helenaveen. In het jaar 1888
te Helenaveen geboren en daar altijd woonachtig geweest.
Beroep: agrariër. Vrijwel ééntalig. Tandeloze mond. Ongetrouwd.
Vader geboren in oost- Noord Brabant, woonde in Someren.
Moeder en ouders in Heeswijk geboren. Ouders van vader
te Someren geboren.
- F mw. Francken, gespreksleider.
S J. Stroop, gespreksleider.

SPELLING:

ê = e uit pet

è = als in air

ô = korte hoge o, als in frans "honeyar"

ó = iets verlengde, iets nasale o

ao = klank tussen aa en oo in.

Aanvulling door André Vervuurt:

JH = Johanna Hendriks-Dijsselbloem - * Someren 12-06-1886 - † Deurne 29-10-1973

HH = Hendrikus Hendriks - * Neerkant 16-03-1878 - † Deurne 13-02-1973

W = Jan Wijnen - * Helenaveen 25-09-1888 - † Deurne 25-05-1979

De tekst vermeldt 'ongetrouwd': Jan is sinds 07-04-1950 weduwnaar van Maria van Essen

Met dank aan:

- Het Meertens Instituut

- prof. dr. Gerard Rooijackers - Alphen a/d Maas

S vertellen waarom de mense nie zo meer in spookverhalen geloven ?

W Jao, jao, jao, mar eh, ja, vruuger, vruuger, dê was vruuger zo eh, dê waore hekse, wirwolve waoren d'r, d' waore dan manskêrels, mar de hekse dê waore gewoonlijk vrouwe, hê. Kek, en dor kwamen die mense hoofdzaakelijk eh, vur bejjons, um dê te wete, mar ik zeg eh, witte wa 't geval was ? Vruuger waore wij nie zo ontwikkeld as de mense nou zijn, bang, ongeletterd en al dinge meer, hê.

JH Wij zijn niet bang, we hoeve niet bang te zijn.

W Houd oe toch stil mens. Ongeletterd, bang, aaremoei, en al die dinge meer.

JH Och, honger hebbe we toch nooit geleje, Jan, mer centegebrek hadde we wel.

W Honger geleje, ja, m'n buik vol, mer wa wa wa wa ...?... wa wa

JH Ja, wa rauw, rauwvoer.

W mi wa rauwvoer en ...?...

JH Kijk mer es hoe of laat 't is. (?)

F Jan, de ouwe Peel ?

W De ouwe Peel, jao, dor 'k

HH De ouwe Peel.

W dor 'k geboren en opgevoed ban.

HH Jao, alle kante.

W en veul kiendjes gekocht en al die dinge meer.

HH Ge bent ene grote flap, waarde gij doe, hê, doe waarde gij ene grote flap.

W Dê bende gij nog veul grotter.

HH Ja, mi oewe, mi oe kiendjes maake.

W Jao, dê hedde gij toch ok gedaon ?

HH Ikke nie, nie veul.

JH Wa hebben d'r krek genoeg gehad, en dê 's ok zat.

W Ikke mar twaolef.

HH Twaolef ? Ikke stuk of vijf, zeuve ...?...

JH Zes.

025 W As ik nou alles go telle, dan kom 'k mê m'n hille familie zôwa op de honderdvajftig.

JH Nou !

HH Honderdvijftig ?

HH Honderdvijftig ?
W Me familie, jao, honderdvijftig en misschien wel meer
HH Dan bende ene grote
W ik heb er al al, natuurlijk al al zesentwintig achterklein-
kindere.
HH Oh.
JH Ja.
W lô stao van de kleinkindere en de aangetrouwde kindere.
HH Dan bende gij ene, eh, ene grote mens geworde.
W Kijk !
HH Hu ?
W Ik was, jong, ik ben een mens in de maatschappij !
HH Jao.
JH Ach, we doen 't er wel mee, Jam.
W En heel, helen hoop èremoei geleje, vroeger.
HH Bejje gek, jonge, we wor..., we heb..., we zin nie dood
gegon van den honger, we hebbe nooit
W Ja, nee, we zin nog nie dood, mar 't hi to(ch) nooit nie
veul geschild,
HH Wij wij verdiende
W Of we waren dood.
HH Wij verdienden toch dan cente.
W Ja.
JH In de wintedag nooit niks
W We zalle^{ce}vertelle
JH Zes wêke niks.
W wor ik, eh, mi welk bedrag dê ik begonne ben mi werreke.
HH Ja, zeg 't is.
W Toe waar ik twaolef jaor oud en toe moes de Peel im
HH Ja ?
W en toe kreeg ik twee en een halve cent per uur, dê was
een kwartje per dag.
JH Jao.
HH Oho, ja, dê heb ik ok verdiend, dê waar d' ôk zat vruuger,
W Ja, och
JH Ik moes nor den boer trekke
W godverdomme nog an toe
JH en dor kreeg ik vijfendertig gulde per jaor, en waar 't
ok vlot

W Nee, mar de eh, hoe he..., hoe hebbe wij nou vroeger
kunne leve tege nou

JH en dan moes ik acht koei melleke.

W dor kom ik mar op neer, wa tê veranderd is tege

JH van die van die helen dag, jonge, jonge

HH Ja, rèi, rèi.

W en ge kreeg natuurlijk wel es en d'r was gin gin

HH Hee, Yogi ! Is 't nou bitter a as vruuger, mèje gij ?

W Wij ware vruuger veul bitter tevreje as de mense nou
tevreje zijn.

JH Ja, dê 's wor.

HH Oh, oh, waach mar ...?... dê dê

W En heel veul bitter

HH dê bli, dê menneke, dê blee zo niet.

W heel veul bitter, ware wij tevreje, en veul meer plezier
ok,

HH Ho, lo, nèi, laot mer 's

W de mense zijn veul meer, z' veul meer een

050 JH We klaagde wel es tege mekaore, mer dor bleef 't ok bij.

W Och ja, wê moete we tobbe, en wê moete we di doen

HH Hee, Jantje

W en wê moete we toch dê doen

HH Laot mer es eh ...?...

JH Mer we hebbe toch nooit niemand iets gevraagd, Jan.

HH Ge moet op de tillevisie mar bekijke, een echte rotzooi
is 't vort,

JH Ik heb nog nooit imand iets gevraagd.

HH en dan kande gij eh honderd gulde per dag verdiene, dan
hegge nog nikê.

W Hêgij, hebbie, en witte wa 't geval vruuger waar, doe waore
de mense allemol 't zelfde, allemol eve erm

JH Ja.

HH Oh.

W dê is nou nie mir, nou is 't den hoogmoed

HH Ja.

W hê, die 's zo gestege.

JH Doe wôndende wij daor, doe wônde Jan hier

HH Och, lul toch nie.

W Kijk en allemol luuks en en al die poppekast meer en eh
JH Hebbe wij nooit g'ad
W kijk mar
JH luuks
HH Ja, Jan, gij ká, gij kánt zegge wa ge wilt, vroeger
hadde ge, hadde ge veul meer plezier as nou.
W Dê weet ik wel.
HH Oh.
W Dê weet ik wel, dê dê dê kwam alleen as dê te mense
een waore.
HH Ge ge laagt alle sondige toch in de kaffe, en nou
nooit nêe mir, oh ja.
JH En we gånge nor Grinsvin kerremis.
W Och.
JH nor Grashoekse kerremis
HH En doe hadde ge ginne fiets of of niks.
JH en we danste 'nen lollige dans en we hadde lol.
W We hadden gin schoeën nog nie
HH Ja.
W we ha nog gin schoeën onderhand.
JH En nou hebbe we niks ...? ..
HH Ja, nee, net nie, en nou, en nou i is allemol mar op-
stand, opstand, opstand.
W Ja, opstand en en m'r de eenheid is eweg hê.
HH Ja.
W dê dê jóng gerêi dê vat d'n brommert of d', ze hebbe dan
een aotoke en ze neiën d'ruit, hê, en ze komme midde in
de nacht twee, drie úre thuis hê,
JH Ja, dê hebbe wij nou nie mâr
W en vader en moeder die zitte mar eh: Wor zôn ze zitte,
wor zô ze toch zitte.
HH Jao, jonge, jao, schôn leve.
WH Kijk, zô was 't leve.
HH A ge nou goed naodenkt, daj..., dan is 't al niks,
jong, op de schanse wêreld niet,
W Hê ?
HH is al niks.
W 't Lève is gin lolletje, dê wete we wel, mar moetn d'r
toch deur.

- JH Ja, we zijn d'r ok durgekemme
 W En we ~~zijn~~ zii d'r durgekemme tot hede toe.
 JH Jao, goed, en dan komme we nog wel verder
 W En we komme d'r ok wel dur.
 JH Ik mag lèie dê we nog tien jaor zo tobbe kunne.
 HH We hê' dît jaor nog ginne winter gehad, vent.
 JH Hier wete we hoe 't is
 W Dê hoeft ok nie.
 HH Nee, net nie.
 W Een ouw mens hoof ginne wânter mit te hebbe, w' hebbe krek ons weerke gehad, man.
 JH We hebbe mooi weer g'ad.
 075 HH Hê' wij nou ooit meegemak, echt vruuger, zó ?
 W Neje.
 HH Oh, ...?..., net as somere geweest.
 W Ja, mar dê, witte werum dê ze dê gedaon hebbe ?
 HH Jao.
 W Nou allemol dê mooi weer ?
 HH Ja ?
 W Ons a..., ons, um ons vruuger mar êrem te houwe. Harde winter dertien, virtien, vijftien wêke nie kunne werreke
 JH Ja, net, en dan beurde ge nog ok niks.
 W En d'r kreegde niks van, en ge moes mar poffe, bij de winkelier
 JH Dik genug, dik genug geweest dê 'k gin kwartje in huis ha;
 W kijk en as ge
 JH d' moesse we ok ese (?) wa ge kont krijge.
 W nîmt dê aon, meneer, nîmt dê aon, as gij van de pof moet lève dê tie dan dun is.
 HH Kiek eh, vruuger, zegge, aoke nor Wert ...?... zeg, um drie, um drie ure kwaome we in Wert, zeg, 's nâchs, 's nâchs ! Um zeuve ure, en zeuven ure kwame we thuis en ...?... en eh koffie drinke en nor de Peel, nie op bed geweest, en twee, en twee daog ternao ...?... of begós te règene en, pôtverdikke, hân we, no no nâ, ellendig gewee..., gezète.
 JH Och Driek, we ware nog veul bitter tevreje as nou.
 W Ja, en toch ware we tvreje, toch ware we tevreje,

dê te mense nou nie mir zijn
 JH We ware goed tevreje, in ons land
 W af uit, eh, de
 JH goed
 W mense zijn nie mir tevreje
 JH en as, wôndene wij daor en Jan wônden hier, endan rujp
 ik ik: Bende gullie al wakker ? Ja, endan ginge we binne,
 veul smoesjes hebbe we nooit gemak, wor, Jan ?
 HH We hebbe 'ne strop a...,
 W Ja, we kônde niks, ge kont niks.
 HH we hebben 'ne strop an de nek.
 W D'r was ginne cent in de knipbeurs.
 HH Ja, jonge, as wij een kwartje ha, dan ha we, dan ware
 we 'n rijke mens.
 W Och, jong, schatrijk.
 JH Ja.
 W Mar ja,
 JH ...?...
 HH Vrôeger was 't niks en nou is 't niks, Jan, en nou,
 nou kande gij zegge wa ge wilt.
 JH Och
 HH Nee, ...?... nou is 't ok niks.
 W Nee, mar 't is, 't is heel goed da 't veranderd is.
 HH Ja, zeker.
 JH Ja, goed.
 W Hê ? Was zo vruuger verdomme gin lève.
 JH Wa ware we èrem.
 W Och ! Ja, èrem.
 JH En dan kwame de bakker an de deur en ge kont ze nie
 betale want ge had het nie
 W Ge hagget nie !
 JH en dan hadde d'r een par verreskes stôn, die konde ge
 weg doen, jo, vur de schuld.
 W A ge een par verreskes in de koi het ligge,
 HH Zeg, mar moede ge
 W dan kwam die die eh, dan kwam dien winkelier zo zo
 over dê hok gekeke:
 JH Ja.
 W Oh, ze zijn toch wel host goed,. Die wou z..., dâe

wou ze dan al hebbe.

JH Ach jong, ja, we hebbe zat, zat, zat moe'n tobbe.

HH Wê hê ge mooi pantoffels an, jong.

W Dê zijn gin rooi ~~pantoffels, dâ zijn grijs~~, dê zijn grijs.

HH Hê ?

W Dê zijn gin rooi pantoffels, dâ zijn grijze.

HH Nee, 's nie woor.

JH Ons vadder hi schön schonen am.

W Ik heb overal pantoffels, bij onze Leen heb ik pantoffels en b' z' Truus ligge pantoffels en en altijd ondergoed, altijd hetzelfde ondergoed bij onze Leen ligge en bij ons Truus, hê, ge wât nie wat oe overkunt, hê, ge bent

HH Jao.

W ge bent oud en

JH En gelukkig !

W en gelukkig !

JH En gelukkig.

W Hallo.

W vur twaolef en halve gulde, mar ja, nou zal 't wel mi..., veel duurder zijn. As toen.

HH Ikken 'k heb 't altijd gevloge vrauger.

W Ja, nou zuuw ze vliege.

HH Ja.

W Ja.

HH Ja, ik ook.

W Ja, dê is toch, nou zien we ze onderhand vliege

HH Hê ?

W Dê we ze nou onderhand zien vliege in plats van gevloge.

HH Ja, want Amsterdam dê 's wijd, ge moet eh

W Amsterdam. Nellie, wa zitte we hier heerlijk, hê ?

Nellie: Jao, hê.

W Oh, jo, jao.

HH Ik heb ene flap nève mij zitte. Dê 's mooi eh, laang haor, hê ? Dê 's waor.

W Ja, die han ze toe van eh, de televisie, die eh mannen ok, heel lang haar, en dê ware twee here. 'k Dacht: potver-

domme !. Ja, die warre, al al van tevarre bejjons
gewist, bij Kluytmans en eh

HH Oh, jao, die ..?... al drie kirre bij ons geweest(?)

W of wij dē wouwe doen, hē. Ik zeg: Jao, mi alle plézier,
werum nie ? Ik wil alt'd mense helpe as, as 't kan.

Ja, dor moete mense toeh vur op, op de, op de wereld.

Nellie Hoië !

HH Hoi !

W Mekaor, mekaore te helpen en, ja werum, en waarom zouwe
we di nou geweigerd hebbe ? Dē hedde to' nie nodig.

125 HHX Ja, jonge, vruuger hewwe ons eige kapötgewerkt.

W Dē 's nie wor, want dan ware we,

JH Nee, we hebbe nie Kapot (?) gewerkt.

W nee nee nee we hebbe hard moete werreke

HH Och, lul toch nie!

W verrekkes hard moete werreke, mar nie kapot gewerkt

HH Dag en naach, hē

W want toe ware we

HH dag en naach heb ik, heb ik moete werke.

W dag en nach, goed, dan! ware we 'r nou nie mir, as we
z'n eige kapot gewerkt han.

HH Jā, ik heb, ik heb veul harder gewerkt as gij.

W Ja, dē zal wel. Ge het wel langer gewerkt as ik.

HH Nee, harder ok.

W Harder ?

HH Jō, 's naa...., 's naachs, ja?.....

W Hē ?

HH 's Naachs !

W 's Naachs ?

HH Ja.

W Op bed ?

HH Nee,

JH Dor bende gij ok nie lui geweest.

W Gij op bed zeker, ja, 's naachs gewerkt.

HH En nō, nee, en allees, en dee 'k s s 's naachs allemol.

W Nee, ikke nie zeker, nor Den Bösch en Hellemond, Wirt
en overal nor toe.

JH Och, toe mer.

HH En nō, ja, i ik vertél 't ...?..., ik ik ik woo wa vur

vur mij verdienen, 's náchs werreke, jazeker, dê was
 allemol vor mij

W ...?..., Jan Maas hebbe vruuger allemol êve hard moete
 werreke.

JH Nou.

W Hê hê.

JH Och, we hebben 't toch gekanne.

HH We hebbe nie

W We hebben 't gekunne en we hebben 't op kunne brengen
 ok.

JH Dorum !

W Kijk.

HH Dê zal wel.

JH Dor kan ik nou nie mir over gon pœkere.

W Ikke nie.

JH Hillemol nie, dê 's weg

W Wa weg is, is eweg.

JH dê 's eweg.

W En dor is 't mi af.

JH Mar ik stô toch wel deftig zo-j-op de foto

W Och, ja, mer dê d', dê kunne ze toch niks verdiene.
 dê ge oe sondigse kleren on het ...?...

HH Ja, hoe, hoefde ge niks um te gève

W Niks.

HH hoe, a..., hoede gij op stôt, deftig of lilijk.

W Oh, jonge, we stôn d'r nou daftiger op aa dâe meneer.

HH Jao.

W Jao, goddemikke nog an toe,

JH Och ja.

HH Ja.

JH As we nou mar wiste wor dê 't over ging.

W Dê gi hier over, wê wij an 't doen zijn, dor gugget
 over.

HH Jazeker, gij bent

W Wê wij nou an 't ~~hânxxxzijn~~ praote zijn dor gu 't over.

HH wa beâde gij 'ne lompe kuu.

W Jao, ge bent 'ne verdomme lomp, jao, dor gigget nou over,
 wa wij nou an, an 't vertellen zijn tege

HH Jazeker.

W hier tege dê ding

HH jazeken, dê nimt alles op.

JH Oh.

W en dê nimt alles op.

JH Dê nimt 't gelijk op.

W Enâ dê kumt er net op as wij 't nou eh

JH Vertelle.

W vertelle.

HH Ja, krek as schooljonges.

W Gij moes eigenlijk nog nor de school gij.

HH Oh.

JH Dan kre 'k bijlesse.

W Dan krijde bij

JH Ik zal nor de aovendschool gaon.

HH Ja, Jan, ik heb eeb mooi ...?.. um, me jeungske.

W ...?...

HH Oh, jo, dê heb ik al lang, al meer as een half jaor eum,
...?...

JH Geleuf 't mar nie, Jan.

HH Oh, nie! Wijd vur de winter ha (k toch um, vent.

JH Nou, toe mer.

HH Och, gods, mir as een hallef jaor heb ik 't eum. Ben
drek an begós, vur de, wijd vur de winter, is er ginne
winter geweest.

W Nee, men, die menheer wo toestrakke wete hoeneer de Pil
gi, mar ja, die Pil die bestô al lang, de parochie nog
nie zo lang, ik denk, ik denk een honderdvijftig jaor zoiets
hê, echt de parochie ~~bestaat~~ bestaat.

HH Woor ?

W Hier !

HH Oh.

W De parochie eigenlijk, dê we een kerk hân, en en en en en en
een school.

JH Is tê honderd jaor gelege ?

W Nee, al veul meer. Ik denk ongeveer, veer, ja, 't zal
wel op de op de honderdvijftig ongon, dê we een kerk
gekrege hebbe en een school mar vur dien tijd was de
Peel D'r al. De Peel ! Goed begrijpe: De Peel.

HH Oh, is ei..., 't is

W Toe waar d'r al werkvolk. En hier en daar een huis.

M'r de parochie ...?...

HH Die schbol dê

W We hebbe hier eh

JH Uurst stond daar zôn klein huiske, wônde weduwe ...?...
in.

HH Nei.

W Hê ?

JH Marie Bos wôndede daar, dor nou Harrie Janse.

W Heel vruu, veul vruuger.

HH Veul vruuger.

W Vroeg die meneer toestrak. Kijk, mar de parochie op
z'n eige, die zal zo ongeveer zôn honderdvijftig jaor
bêstaon hebbe.

HH Ja.

W En toen is 't ôk Helenaveen geworre, hê. Vruuger waor
dê nog gin

JH D'n ouwen Pil

W Toen hi te

JH waar 't toen.

W een zêkere meneer van de Grindt, die hit hier toen
grond gekocht van van de gemeente Deurne, achthonderd
hektaore en die zijn die an 't vervene gegaon, hâ.
En zô stillekes is dê dan omhoog gegaon en onderhand
is een parochie geworre. Want d'r ware hier, d'r zun
hier heel veul arbeiders uit Drênthe, Hoogeveen

HH Ja.

W tot zelfs duitse, duiters, dor zinne ze toen "de poepen"
tege, kijk, eh die ...?... dinne ok allemol durren eige

JH Haal toch een stoel mevrouw.

W die dinne ok allemol d'ren eige

JH Mevrouw, haalt een stoel !

W die dinne ok allemol d'ren eige, allemol d'ren eigen
kost, die lagen in in kete, mi troepe, en dan d'r was
d' een kok, die ging een por ure van tevurre van 't
werk af: koke. Nee, mar ...?... veul protestante, hê.
Dê, een derde is hier protestant.

S Een ?

W Een derde is protestant. Kiek, dê kwam die oit, die oit

- Hoogeveen en Drenthe allemol, die turstèkers, hê,
 JH Dê gift toch ok niks, die zin net zo goed
 W Nee, stil nou.
 JH as, dik nog veel beter.
 HH ~~EH~~ Oh, jao.
 W Die mense, ja, mar dê, en dê go hier zo bijzonder goed,
 zô uitstekend,
 HH Ja.
 W want we hebben ok een een een zondagsblaodje en dê 's
 een gemengd blaodje, d'r sto de dienste van ons en ok
 van de dominee war tie z'n mi..., z'n dienste het.
 JH Ja.
 W En allemol een dak
 HH Is allemol, is allemol mar een ...?...
 W allemol onder een dak.
 S Mag ik dan 's wat vrage ?
 W Ja.
 S Praten die mense anders, als jullie ?
 W Jao.
 JH Ja, wel een bietje anders.
 W Die praote nog op eh, die hebbe die, ok die eh
 JH Die taal.
 W die vrieze taal nog hê.
 JH Die friese taal.
 HH Jazeker.
 W die hebbe die vrieze taal nog.
 S Zijn 't Friezen ?
 W Ja, Hoogeveen en van Drenthe komme die hoofdzaakelijk.
 JH Ja.
 HH Eh, jazeker.
 W en van Hoogeveen.
 HH ~~EX~~ D' zijn allemol hiergekomme.
 W Kijk, mar eh die die die grootouders en die ouwers
 ja die zijn al al lang dood, d'r zit nou eniks mir
 van, za' 'K mar zegge, van eh, hier van dê jonk ge-
 slacht. Mar hoofdzakelijk kwame die vroeger van Hoogeveen
 en Drenthe
 JH Ja, en Drenthe.
 W en dan uit ~~***~~ uit Duitsland.

S Kunt u 's laten horen hœ die praten, kunt u dat nadoen ?

W Oh, dê wil 'k ~~me~~ wel ev'n vertellên.

HH Jao, doe 't mar 's nao, jong.

JH Jao, die protte nie van nèje, nèje, nèje.

W Nee.

HH Ok ginne jouwe, jouwe. Kende gij a..., in in in Leissel:

Jouwe, jouwe, neië, neië, zin ze in Leissel,

W Ja, en dan han ze in de weecee

HH en op de Nirkant: neje, jouwe, zin ze op de Nirkant.

W tege de tege de w..., tege de weecee

HH Neje, ge lieg 't, jong.

W tege de weecee d'r zin ze: drieboddie tege.

JH Ach jong.

W Jao, en ge moes te in, in 't begin moesse dor verdømmen mi oplette, wôdde ze verstaon, hê. Heel heel vlug praote, nog ins: zo vlug as wij, as wij praote, heel vlug praote die.

HH Vruuger doe kwam er ene Nirkantse, zeg, doe waar ik wônde we pas hier, eh: Wor wônte Driek Henderiks ? Die ken ik nie ! zin ze, zin de, de Pilse, waar ene Nirkantse die dê vroeg, hê. En Haaitien Driek dan ? Noe, noe kende ze mij.

W Die ken, Haaitien Driek die kenne ze allmol.

200

HH Ja, doe kende ze mij: Haaidie Driek.

JH Ja, Driekên vadder dê waar

W Ja, en en

JH Hannes, en klèinkindere die zeië ~~xxxxxx~~: Adje

HH Oh, do mar, die ha, die han ~~xxxxxx~~ aalmol enen bijnaam, an de ganse Nirkant.

S U zou nog zegge hoe die naam "Helenaveen " ontstaan is ?

W Oh, ja.

HH Ah, ja, Jan, eh

W Die is ontstaan de eersten direkteur die wij hier gehad hebbe

HH Eh, was tê Bos nie ?

W Dê was van de Grindt.

HH Oh, ja, van de Grindt.

W En die vrouw van die menheer die hiëtte Heëna, eh
dus heet nou, heet, ons dorpje dê heet Helena, en umdê
de d'r veen zaat

JH Veen d'rbij.

W hebbe ze Helena, veen d'rbij.

S Hoe zou da kome dat de mense uit 't noorde nog anders
zijn blijven praten ? Want die präten nog anders, zegt
u, hê ?

W Ja, god, hê, waarom praote wij nie eh Amsterdams.

HH Ja, net, dê is 't um krek.

W Of Haags.

HH Want Helden

S Omdat u nie in Amsterdam woont.

W Nee, nee.

HH Daor, i in, op de Grashoek, doe praote wir heel anders
z a, i, wonde een stukske van ons af,

W Ik zal oe vertelle

HH E die praot' Heldes.

W ik zal oe vertelle as nou

JH Die praote ...?... Limburg.

HH Limburg.

W hier, j..., eh v..., vat mar ene limburgs

HH Jazeker.

W gezin.

HH Ja.

W Mar die kin..., die die blijve limburgs praote

HH Jazeker.

W en die kindere die gon hier nor de school, dñe praote
gewoon hollands, hê. En as die kindere nou thuis komme
en die

HH Heel, heel

W ouwers die praote tege die kindere

HH Heeldepeel, Jan

W dan praote die kindere limburgs.

JH Ja.

HH Jan, Jan, Heeldepael eh eh, dñe praot' ok heel anders
as in de Nirkant, en eh, en

W Ja, ieder du~~x~~

HH o..., hâel anders as Leissel.

W Dê wete ze wel, die mense die, ieder durp hi z'n eige di, diëlekt, hê.

HH Wede gé dê wa, wa wil ik 's zegge wa 't is in die, in Deu, in Deurze zegge : Jouwe, jouwe, jouwe, en op ene Ni, en o..., en in Leissel ok: ~~XAXXA~~ Jouwe, jouwe, jouwe, en op un Nirkant zegge ze: Nieje, nieje ,nieje,

W Nieje.

HH zo praote ze op un Nirkant, ja, dê 's almol andere taal.

JH Ja, ieder durpe hi z'n eige taal.

W Ene goete Limburger, in 't zuide, die kole mijne

HH Die verstôde ge nie.

W dê ~~xaxx~~ verstôde ge nie.

HH Nee, ene goete

W Die richtig

HH Ja.

W limburgs praote.

JH Onze Jan die leert 't toch nooit en die wônt to~~x~~ ok in Roermond.

W Nee, mar die die die wille dê nie af

HH Och, lul ~~jo~~ch nie.

W die wille dê nie aflere.

JH Nee.

HH Nee, net nie.

JH Nooit, moeder, ik houw m'n eige taal, zi tie.

HH Doe ik in ~~ixxxxxx~~ d'uurst hie, hier kwaam, hê, doe ik ik in d' uurst hierkwaam, eh, dan praoten ze mij aalmol nao: Nirkants,, ik protte nirkants, hê. Neje, jouwe, ja, ja, dê kande, dê kande goed heure dê i, dê ik hier in de Pil nie geboren ben, de mense.

W Mar ja, d' hedde nou Griensveen.

HH Ja.

W Briensveen dê prôt, Peels, zal 'k mar zegge

HH Ja.

W die hi die taol van ons, umdê t'r vroeger veel

HH Ja.

W Helenaveners nor Griensveen getrokke zôjn, hê. Griensveen

is veul jonger es, es hier Helenaveen. Kijk, en en en hebbe die mense, hebbe onze taol aongehouwe.

HH Ja, ja, zo Jan.

W Mar nou, nou kunde die drentse mense hier dde die praote net as wij vort, die dê jonk geslaocht, hê.

HH Ja, d'n tijd is toch veranderd, hê, o te vijftig jaot trug of nou, hê. Met volk ok. Dê 's woor ! Vruuger wood', dan woode 't no nog nie hebbe dê wij mi d' protestante liepe, ja, de geestelijke.

W Ja, ...?...

JH Ik heb er nooit, 'k heb er nooit nor gekeke.

HH En i, en ik heb er altijd, altijd mi mi gewoon buurte mi ...?...

JH We hebbe dik veul meer protestante bejjons in huis ~~gê~~ gehad as katholieke.

W Ge moes mi tie mense werreke

HH Jazeker.

W wê

JH Nog nooit op ~~gedach~~ gedach

W Ge werkte onder mekare, hier in die

JH nooit op gedach

W in die in die turve, ondermekare.

JH Net zo min as tê we nou wete wa u bent. Ik heb er nooit op gedacht.

HH Do ma, do ma, lult mar nie.

JH 't Waar eve goed.

HH Ouwe...?... mar nie.

JH We ~~wikke~~^{werreke} toch allemaal vur de zelfden heer bove.

HH Hê ?

JH Ja, 't is toch zo ?

HH Ik heb 'm bove nooit nie gezien.

JH Ja, die zalle we toch, hope we toch ooit zien.

W Dê ho, dê hoop' we wâl, jao, dê we die ooit zien.

JH Hope we wel, mar me dunkt as we d'r onder zitte,

HH En ...?... wir oplatén, jong.

W We waacht'n 't mar stillekes af,

HH Jazeker.

W wa ter laoter gebeurd.

JH Juist, mer nie veul mir, geleuf ik, as we 'n stuk zand

over onze kop hebbe.

HH We hebbe d'n bêsten tijd gehad, en d'n duursten tijd.

W Oh, ja.

JH Die kumt nou nog.

HH Ja, waacht mar ees.

W Bêtsen tijd die krijege we nog, jong.

HH ...?... nog nie veul gezien, wa wa ge moet op de tille-
visie mar zien, ziede ge dat. 'ne Rotzooi: jeester no
nog ene pliessteagent eh do, eh doodg'schooie, ja.

JH ...?...

HH dien opstand wir.

W Ja, jonge, we leve nog in een landje

HH Ik woo nog ginne pliesieman zijn

W waarin we nog lang

HH Ik woo nog ginne pliesieman zijn vur gin geld.

W waarin we nog lang en gelukkig in, lang en gelukkig
in kunne leve, d' lot 't mar, stillekes hier in in in
Nederland blijve,

HH Oh.

JH Nou.

W dan ees 't nog nie zo slècht en d'r 's wel, ok wel
's een rê, een relletje, mar ja.

JH Dê vergete we wir.

W ...?...

JH as ge oe eige um gedraaid het dan is 't uit, en da moet
ok.

W Mar, ja, net as in die groot steje, Amsterdam, Den Haag,
en zo, ja, dor gebeurd toch ok wel wa.

HH (gestotter) en eh, ok ene echte rotzooi ees 't, zo ok
an alle kante, grote steje, en in buiteland, in Duitsland
alle kante,

JH Ja, ik heb een dochter in Meerveldhove (?) wone.

HH en in Frankrijk, alle kante, jong, is 't opstand.

JH En onze Jan die werkt in de gevangenis in Roerland.

HH Och, dê, hoe, hoefde ge niks um te gève.

JH Ja, dur geef ik ok niks um,

HH Nee.

JH ze hebbe goed d'r brood.

W Och mens.

HH En brood hebbe ze, eh, tiggewoordig allemol, jong.

JH Ja, nee.

HH Tigge woordig

JH D'r wordt toch nog wel èremoei geleje

HH nee, is nie woor, Hap.

W Jawel, jawel, we zijn nog

HH Oh, vrimde lande, ja, geesternao, geesternaovend wel,
mar

JH nog zat.

W D' mense die aarmoei lije, dê 's z'n age schuld.

HH Jazeker.

W Zo is 't. Puur z'n age schuld, die die die

HH Jan, dê huis komme ze hi, hier opmaoke.

HH Hê ?

HH Dê huis komme ze hier opmaoke,

W Komme ze 't opmaoke ?

JH Ze kommen het opmaoke, we krijge nieuwe rame veur
d'r in.

W Dê moet ok wel.

HH Ja, eh wij mannen er hier blieve wone. Driesse duu tê.

JH Driesse duu tê.

HH En o....,

JH Wij hoeven er n' ui'.

HH En hier werd eh eh ingesmèrd.

W Ge moet mar 's kijke, ge moet mar 's bij ons, wat wat
wa 'n schon kamer dê wij nou hebbe.

HH Ja ?

W Keuke, en die muur d'ruit.

JH Ja.

W Een raom, de keuke

HH ...?...

W wor dê dê, vruuger de stal was

HH ...?... wieneer hejje dê gedao dan ?

W V'leje jaor.

HH Ooh.

W en ...?... vruuger de stal was , is nou keuke, douche
en weecee.

JH Makkelijk, heel anders as

HH Dan hedde ge 'n scho, dan hejje 'n schôn huis.

W ...?... de mense die stuite d'r van.

HH Dê ge, dê allemaal fijn

JH Ja, mar ge het er zelf ok oe gemak van, wor, dor ees't
toch um begonne.

HH De Groot die zee tege mij: Ik zal hier mar een kaomer
wa maake en een goei, zee die, dê was ene stal, zee die.

W Ja, dê hebbe wij ok gedaon.

HH Ja.

W ,...?... fijn keuke nou.

JH Och, ons huis is grot genoeg.

W Gelijk betegeld en en

JH Wij hebbe een schön kammer en we hebbe een vurkammerke
en mooi~~e~~ keuke.

HH We hebbe we hebbe we hebbe plats zat, hê ?

JH Plats zat.

W Nee, we hebben een ~~xxxxxxkxxx~~ verrekkes schön kaomer,
nou, ja, mar as ik verjaor, nog, dê was iets geweest, god-
verdomme, die was gin blijve mir.

JH Nee, mi jullie volk nie mir.

W Godsmense, nog an tge.

JH Nie mier ...?... nie mir. Maatschapij gedaon ?

W Zelf gedaon !

HH Ja, dê dê, dê hebbe ze ze zelf gedaon, dê hi ginne
maotschappij hi da zeker gedao.

W Nee, dê hebbe we zelf laoten doen.

HH Ja, jê, nou, dê zè 'k. Dê hedde zèlf betald en d's ok
goed ok.

W Hebbe we zelf betold allemol.

JH Hier zou (k ok wel een grottere raam in wille, keukethe.

HH Och, lul, eh, we hoeve niks te hebbe, verdomme, verdomme,
vierennegentig jaor oud.

JH Ja, nou, die tijd die we nog leve

W Ja, mens, agge nog tien jaor wilt lève, d' hedde d'r nog
tien jaor plezier van.

JH Ja, net,

W ,...?...

JH of leve mar drie jaor.

HH Dê huis is verkooch !

W Hê ? Is tê verkocht ?

HH Jazeker, vur vijftigduuzehd gulde !

W Vijftig ?

HH Ja, ma, en mit 't la..., hee, Driesse, hit 't land
...?... hee, ...?... van die struike af to hier toe,
drie bunder land. Vijftigduuzend gulde.

JH Mar, ie hit er ok goeie grond bij, kijk mar 's daor die
ekker.

W Ja, mar dê dê

HH Och, lul toch n...,

W Ja, mar dê huis hi al honderd kirre de hu..., de huur
opgebracht,

JH Och, mar

275 W en d' moete 's kijke wa ze d'r nou nog vur beure.

HH Jan...?... die zee

W Oh, ja. Driesse, dieje dieje visman ?

HH Jazeker, hee dê gekooch, eh eh van Oâi is er geweest.
Hij moet er uit en en over drie jaor, en wij kanne
blieve zitte, zi Driesse.

W Jao, jao.

JH Zolaang as we leve. D'n zalle we d'n langste tijd ok
wel gezeten hebbe,

W Jao, d'n langsten tijd hedde gezte, dê 's nogal wiebus,
wor.

JH Mar, afijn, we dden 't er wel mi.

W We hebben allemol den langsten tijd hier gewist,

JH Ja.

HH Ja, ja. Ja, jong. Agge dê ziet metege vruuger, zeg,
vruuger waarde gij an 't fietse en ...?... gin sodemieter.
Alt' te voet en nor de mert louwpe.

JH Te voet.

W Te voet ?

JH Nor Grindsvinse kerremis. Weete nog ?

HH Oh, da is nog minder as ene ...?...

W Nor Kevelaar, Doitsland hin, te voet,

JH Ja.

W ~~xxx~~ nor toe: aacht ure lope.

HH Ik ben ooit van de Nirkant vijf kirre, verdomme zeg,
nor de Munt op en nir gelope.

JH En nou kanne ze 't op de fiets nog nie mir.

W Bende nou gek. Moet ene brommer zijn ofwel ene waoge.

- W Onzen Henk die rijdt
- JH 'z' Vadder d' hi ok al enen brommert gehad, mar de jonges die hebbe net zo lilijk gedaon, dê ze 'm, dê tie 'm eweg deed.
- HH Och, gij, gij het gin verstand, dê 's nie woor.
- W Onzen Henk die lee in Den Helder, bekant hillemol 't op 't uiterste punt van Nederland, vier ure mi ten auto rije ~~xxxxx~~ ir tie er is.
- HH Jan, hoe oud bende gij ?
- JH Jan is zo oud as ik.
- W Ik wor vierentaachentig nou.
- JH Jan is zo oud as ik.
- HH Gij ziet er verrek 's goed uit, jong. Moete gij nou haard weren dan ?
- W Moete ?
- HH Ja ?
- JH Moete nie.
- W Die moet, die moet is
- JH Weg.
- W van de baan
- HH (gestotter)
- W De wil is er nóg wel
- HH Zeg, gij
- W mar
- HH Gij ziet er nog goed uit.
- W Dê moete dê dê dê moete dê 's eweg. Ik werk as ikm wil en eh
- JH Wablief ?
- F Hoe oud is uw man ?
- JH Driek ?
- W Vi, vierennegentig !
- JH Vierennegentig.
- HH Dê is nie oud hê ?
- W ...?..., ja,
- JH Wij, wij beginne wir an de nieuwe jeugd.
- W hee, ik heb toestrak al gezeed, tege vrouw Hendriks, ik zeg: die mense die han eigelijk een por eh ouwe mense hier moete verzuuke, nie zôm por jong kêrels, hê.
- JH Och, wurrom ?

HH Wij zin, wij zin oud, wij zijn jong kèrels.

W Nee, wij zijn jong kèrels.

HH Ja.

JH We kom' pas kijke.

W We hebbe een potdomme een nog jong hart.

JH Zolaang as 't hartje nog mar goed is.

W As tê mar klopt: tik, tik, tik.

JH Bende gek.

HH Ja, jong.

W ...?...

JH Hedde gij, hedde gij gin ding um ?

W Jawel, jawel. jawel.

HH Je heb niks mi te maoke, is nog ?

JH Zeg, leede gij de: jouw mar af.

HH Ik hoef ginne kraag um te hebbe.

JH Och, jong, snotneus.

HH Wie, wie haa dê moete komme zeggen, hier ? z'n van Kluytmans ?

W Kluytmans hi ter niks mi te maoke.

HH Oh.

W Gerritje !

HH Gerritje van Meule ?

JH Gertje ~~Muix~~ Vermeule.

W Gerritje Vermeule.

JH Nie hier geweest. Wete ~~nerreges~~ nerreges van.

W Ik ~~ging~~ ging een een een, ik ging een zo..., een monday v'leje wèk u vrijdag, waar 'k m'ne ~~nerreges~~ AOW weze haole, mar toe zee Luus, kom ma mondig trug want ik heb gin geld genoeg.

300

HH Oh.

W En toen kwaam ik bij postkantoor 'ruit en Gerritje moes terin en toen zee Gerritje dè Weyne, bende gij van plan, wilde gij morrege, zi tie, um hallef elf bij Driek Henderiks zijn: dor komme een por here en die komme over 't een en ander praote. Ik zeg: Mi alle plezier doe ik dè.

HH Oh, ja w eh

W En ik doch: Ja, dan is ~~ik~~ ie hier gewees, hê ~~nerreges~~, mar eh, is ie hillemol nie hier geweest ?

HH Ik .
 JH Nee, niks gezien.
 S Kortooms ok nie ?
 W Mm ?
 S Kortooms ? ...?...
 W Kortooms ok nie, ok nie
 HH Nee.
 W Niemand es, es Vermeule hi mijn die opdracht geve
 en die was ok hier gewis, is ie misschien vergete, dê
 weet ik nie, mar
 JH 'k Heb 'm nie gezien.
 W Die eh, heb ik de opdracht van.
 HH Och jao.
 W ...?... gesproken hê ?
 HH Mar wij, wij zin d'r toch, hê.
 W Noe, we zijn d'r, nee, mar umdê
 HH Oh.
 W D' hat ie toen mar gezeed eh, wilde gij efkes nor Hendriks
 ...?... dan zoo 'k dê gedao hebbe.
 JH D' moete 'm van hieren opbelle, dan is ie zo hier.
 HH Vermeule hi hier niks te maake !
 JH Oh, dê weet ik nie.
 W Dê 's wel, die moes uurs eh komme, eh, zegge dê tie
 mense kwaome.
 HH Oh.
 JH Oh, niks gezegd.
 W Anders han die mense hier vur niks gekomme.
 HH Dan da da, zeg 's, da i Vermeule ok ene grote flap.
 W Ja, Vermeule 'ne grote flap, 'ne grote flap, die 's
 tê misschien vergète.
 HH U haa moete zegge.
 JH Haa ie alt' moete laote komme zegge.
 HH Ja, is tê nie ?
 W Eh, hij ha moete komme, ~~ja~~ ja.
 HH Jazeker.
 JH Nou hadde wij is in Horst moete zijn, d'n han we,
 ons 's moete komme haole, van Horst ?
 HH Ja, da hai, da da da dan haan ze hie r andere mense
 gevat.

W Nee, want hij zit er nòg bij, hij zi: dan hoef ik nie
nor jùllie te komme.

HH Oh.

313

W 'k Zeg: Nee, dê hoefde nie, nou ge me-n-ier treft.
En zo is tê gegaon.